

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit.

Hannibal, dux Carthaginensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superāvit et Saguntum vi expugnāvit. **Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit. Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit.** In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit.

Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt. **Quia ille metum exercitus Rōmāni vicerat, imperātor adversarios vincere potuit!**

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimāvit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit. Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit.

A. Να μεταφράσετε στη νέα ελληνική τα αποσπάσματα με έντονα γράμματα.

Μονάδες 20

B1. Να αντιστοιχίσετε καθεμιά από τις φράσεις της στήλης Α' με μία φράση της στήλης Β', ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημά της. Τρία στοιχεία της στήλης Β' περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α'

1. Ο Ιούλιος Καίσαρ είναι ο καλλιτέχνης του είδους των «απομνημονευμάτων»

2. Σύμφωνα με την περιγραφική διαίρεση της εποχής της λατινικής λογοτεχνίας, η κλασική εποχή φτάνει ως

3. Το εντόπιο λατινικό μέτρο που χρησιμοποιήθηκε από τον Λίβιο Ανδρόνικο για τη μετάφραση της Οδύσσειας του Ομήρου ονομάζεται

4. Η σχέση του Ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι

5. Η Αινειάδα (Aeneis) είναι έργο

ΣΤΗΛΗ Β'

Α. τον 9ο αι. π.Χ.

Β. Σαντούρνιος στίχος.

Γ. η δημιουργική πρόσληψη (imitatio) και ο ανταγωνισμός (aemulatio).

Δ. ότι οι Ρωμαίοι συχνά αλλοιώνουν ή μεταμορφώνουν τα ελληνικά είδη ή παράγουν νέα είδη.

Ε. σε ύφος που ανακαλεί τον Ξενοφώντα.

Στ. που έγραψε ο Κόιντος Οράτιος Φλάκος

Ζ. τον θάνατο του Αυγούστου, το 14 μ.Χ

Η. που έγραψε ο Πόπλιος Βεργίλιος Μάρων

Μονάδες 10

B2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τις λέξεις της Β' στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Τρεις λέξεις της Β' στήλης δεν σχετίζονται ετυμολογικά με λέξεις της Α' στήλης:

ΣΤΗΛΗ Α (ΛΕΞΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ)

- 1 illustrem
- 2 dederunt
- 3 imperator
- 4 facie
- 5 mortui

ΣΤΗΛΗ Β (ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ)

- α φάτσα
- β λουστραδόρος
- γ βροτός
- δ εντολοδότης
- ε ιμπεριαλιστής
- στ σερβίτσιο
- ζ ανθρωπιστής
- η λιμπρέτο

Μονάδες 5

B3. Να συμπληρώσετε τις περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής που ακολουθούν με την επιλογή της κατάλληλης στερεότυπης λατινικής φράσης από αυτές που σας δίνονται παρακάτω.

1. Η σύγχρονη παιδαγωγική δεν προτείνει ο εκπαιδευτικός να διδάσκει ....., αλλά να αξιοποιεί τη μαθητοκεντρική μέθοδο διδασκαλίας, αξιοποιώντας τα οφέλη του διδακτικού διαλόγου.

i. de facto

ii. ex cathedra

2. Ο εκπρόσωπος του Διαφωτισμού, ο Άγγλος Τζον Λοκ, υποστήριξε πως ο άνθρωπος, όταν γεννιέται, είναι ....., δεν έχει , δηλαδή, προϋπάρχουσες γνώσεις, τις οποίες αποκτά αποκλειστικά κατά τη διάρκεια της ζωής του με τα βιώματά και τις εμπειρίες του.

i. terra incognita

ii. tabula rasa

3. Για να αποφευχθούν λάθη και αστοχίες, καλό είναι να μην εξετάζεται μονομερώς μια κατάσταση, αλλά πάντα να ελέγχεται και ....., ώστε να σχηματίζεται σφαιρικότερη άποψη.

i. altera pars

ii. alter ego

4. Στον «Κρητικό» του Σολωμού, ο ποιητής δεν ξεκινά την αφήγηση της ιστορίας του ήρωά του από την αρχή των γεγονότων, αλλά ....., που αποτελεί και μια γνωστή αφηγηματική τεχνική.

i. *in memoriam*

ii. *in medias res*

5. Κατά τη διάρκεια της ελληνιστικής περιόδου διαδόθηκε ..... ο ελληνικός πολιτισμός και η ελληνική γλώσσα και ταυτόχρονα πόλεις της Ανατολής, όπως η Πέργαμος και η Αντιόχεια, εξελίχθηκαν σε μεγάλα πνευματικά κέντρα.

i. *urbi et orbi*

ii. *sui generis*

Μονάδες 5

B4. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

suo nomine: την αιτιατική του ίδιου αριθμού με την αντωνυμία να δηλώνει το α' πρόσωπο για έναν κτήτορα.

Filios: κλητική ενικού

omnes gentes: την αφαιρετική του άλλου αριθμού

vi: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

Elephantis: ονομαστική πληθυντικού

Cladem: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

Agro: ονομαστική ενικού

quem: τη γενική ενικού στο ίδιο γένος

pater: τη γενική πληθυντικού

spem: τη δοτική ενικού

liberāles artes: τη γενική του ίδιου αριθμού

illam: την ονομαστική ενικού του ουδετέρου γένους

metum: τη δοτική του ίδιου αριθμού

ingentis magnitudinis: την ονομαστική του ίδιου αριθμού

eum: τη γενική του ίδιου αριθμού στο ίδιο γένος

Μονάδες 15

B5. Να σχηματίσετε τα ρήματα στο πρόσωπο και χρόνο, που σας ζητείται:

pariet: το β' ενικό πρόσωπο στην οριστική ενεστώτα της μέσης φωνής

appellābit: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του ενεστώτα στην ίδια φωνή

superāvit: το α' πληθυντικό πρόσωπο στον μέλλοντα στην ίδια φωνή

expedīvit: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του μέλλοντα στην ίδια φωνή

dixit: το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του ενεστώτα στην ίδια φωνή

dedērunt: το β' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του παρατατικού στη μέση φωνή

apparuit: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή

Existimāvit: το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή

Respondit: το α' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική ενεστώτα στην μέση φωνή

esse: το α' ενικό πρόσωπο στην οριστική παρακειμένου

Μονάδες 10

B6. potuit: να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην οριστική όλων των χρόνων

Μονάδες 5

G1. Από τις δύο κάθε φορά προτεινόμενες απαντήσεις να επιλέξετε τη σωστή.

i **filios:** αντικείμενο στο pariet ή υποκείμενο στο pariet;

ii **Martia:** αντικείμενο στο condet ή ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο moenia;

iii **dux:** ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο Hannibal ή παράθεση στο Hannibal;

iv **Postea:** επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) και προσδιορίζει το transiit ή επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο και προσδιορίζει το Alpes;

v **cum elephantis:** εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει συνοδεία και προσδιορίζει το transiit ή Αντικείμενο στο transiit;

vi **in Italiā:** εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το fuit ή εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το fuit;

vii **Populus:** υποκείμενο στο audīvit ή ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο Rōmānus;

viii **cladem:** ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο Cannensem ή Αντικείμενο στο audīvit;

ix **ex insidiis**: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει απομάκρυνση (χωρισμό) και προσδιορίζει το *expedivit* ή εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αιτία και προσδιορίζει το *expedivit*;

x **se**: υποκείμενο στο *expedivit* ή αντικείμενο στο *expedivit*;

Μονάδες 5

Γ2. Στο απόσπασμα του δ' κειμένου (**ibi...mortui**) να εντοπίσετε τους ομοιόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

Ομοιόπτωτος Ονοματικός προσδιορισμός λέξη στο κείμενο	Συντακτική λειτουργία ομοιόπτωτου προσδιορισμού	Λέξη που προσδιορίζει
--	---	-----------------------

Μονάδες 5

Γ3. **Hannibal, dux Carthaginensis**: Να αναλύσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 3

Γ4. **Tum pater Tertiae dixit «omen accipio»**. Να εξαρτήσετε την πρόταση που είναι μέσα σε εισαγωγικά από το δοθέν ρήμα *dixit* δημιουργώντας απαρεμφατική σύνταξη (μονάδες 3) και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου που δημιουργήσατε (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ5. Quem simul aspexit Cassius,: Να αναγνωρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, χρόνος, συντακτική λειτουργία).

Μονάδες 4

Γ6. Respondit ille se esse Orcum.: Να αντικαταστήσετε την αντωνυμία **ille** με την αντωνυμία **tu** και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές στην πρόταση.

Μονάδες 4

Γ7. ab Galliā: Να γράψετε ποια επιρρηματική σχέση δηλώνει ο εμπρόθετος προσδιορισμός και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε να δηλώνεται η **κίνηση σε τόπο**.

Μονάδες 2

Γ8. De suo nomine: Να δηλώσετε την κτήση χωρίς αυτοπάθεια.

Μονάδες 2

BONA FORTUNA!!!